

دوره یا ترم تحصیلی: نیمسال دوم ۱۴۰۲		نام و کد درس: علوم تشریح گوارش (۱۰۶)	
پیش نیاز: مقدمات علوم تشریح	گروه هدف: پزشکی	تعداد فراگیران: ۱۶۰	
تعداد واحد: ۱/۳۳ واحد نظری	تعداد کل جلسات: ۱۳	مکان برگزاری کلاس: دانشکده پزشکی	
زمان برگزاری کلاس: ۱۰:۳۰-۸:۳۰ روزهای چهارشنبه طبق برنامه ریزی آموزشی	مدرس و مسنول درس: دکتر پورحیدر-دکتر عابدپور-دکتر رضایی	ایمیل مدرس: abedpourneda@yahoo.com	

توصیف درس (Lesson Description)

این درس ادغام یافته بخشی از برنامه آموزشی علوم پایه دانشجویان پزشکی است که به آموزش اصول، مفاهیم و محفوظات در زمینه ساختار (در هر دو سطح میکروسکوپی و ماکروسکوپی)، مجاورات و تکوین طبیعی دستگاه گوارش می‌پردازد، به میزانی که دانشجوی را برای درک و تجزیه و تحلیل اختلالات دستگاه گوارش آماده سازد. این درس همچنین به بررسی آناتومی سطحی و رادیولوژیک دستگاه گوارش می‌پردازد.

اهداف درس

هدف کلی (Goal)

حیطه شناختی:

- در پایان این درس دانشجو باید موارد زیر و اهمیت یافته های سطحی و رادیولوژیک مرتبط با شرایط طبیعی و بالینی:
۱. فضای دهان، عناصر و مجاورات مهم بالینی آن، ساختار بافتی و چگونگی تکوین این عناصر
 ۲. فضای حلق و مجاورات مهم بالینی آن، ساختار بافتی و چگونگی تکوین آن
 ۳. مری و مجاورات مهم بالینی آن، ساختار بافتی و چگونگی تکوین این عناصر
 ۴. نشانه های سطحی و نواحی ۹ گانه شکم
 ۵. ساختار جدار قدامی شکم (عضلات، عروق و اعصاب مربوطه) و کانال اینگوینال
 ۶. صفاق، فضاهای صفاقی، ناودانها و بن بستهاهای مهم بالینی آن ها
 ۷. ساختار و موقعیت آناتومیک و مجاورات مهم بالینی احشای شکم (لوله گوارش و غدد ضمیمه)
 ۸. نحوه خونرسانی، عصب گیری و تخلیه لنفاوی احشای مهم بالینی شکم (لوله گوارش و غدد ضمیمه)
 ۹. ساختار میکروسکوپی قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه
 ۱۰. تفاوت میکروسکوپیک قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه
 ۱۱. نحوه تکوین قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه
 ۱۲. ناهنجاریهای تکوینی دستگاه گوارش را بشناسد.

حیطه مهارتی:

۱. فضای دهان و عناصر آن، خلاصه ای از فضای حلق، مری و مجاورات مهم بالینی آن، ساختار بافتی و نشانه های سطحی، نواحی ۹ گانه و موقعیت سطحی هر یک از احشای شکمی را در فرد زنده بشناسد.
۲. حفره صفاقی و محتویات آن را در کاداور و مولاژ شناسایی کند.
۳. قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه را همراه با عروق و اعصاب مربوطه در کاداور و مولاژ شناسایی کند.
۴. قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه را در کلیشه های رادیولوژیک تشخیص دهد.
۵. ساختار بافت شناسی قسمتهای مهم بالینی لوله گوارش و غدد ضمیمه را زیر میکروسکوپ تشخیص داده و از هم افتراق دهد.

اهداف اختصاصی (Objectives)

انتظار می رود دانشجویان در پایان این دوره بتوانند:

- آناتومی حفره دهان را توضیح دهد
- ساختمان کام سخت و کام نرم را توضیح دهد
- آناتومی لب ها را بیان کند
- عروق تغذیه کننده و اعصاب دندانهای فک فوقانی و تحتانی را توضیح دهد
- آناتومی زبان را توضیح دهد
- پایلهای زبان را نام برده و توضیح دهد
- عضلات اینترنسیک زبان را نام برده و عمل و عصب آنها را توضیح دهد.
- عضلات اکسترنسیک زبان را نام برده و عمل و عصب آنها را توضیح دهد.
- عصب دهی حرکتی، چشایی و حس عمومی زبان را توضیح دهد
- آناتومی غدد بزاقی را توضیح دهد حلق و مری (آناتومی) را شرح دهند.
- آناتومی حلق و قسمتهای مختلف آن را توضیح دهد
- حلق بینی و محتویات آن توضیح دهد
- لوزه حلقی (لوزه سوم) و موارد بالینی آن را شرح دهد
- مجرای شنوایی (شیپور استاش) و موارد بالینی آن را شرح دهد
- حلق دهانی و لوزه های کامی را توضیح دهد
- تغذیه شریانی و تخلیه وریدی حلق را توضیح دهد
- عضلات تنگ کننده حلق را نام برده و عمل و عصب آنها را توضیح دهد.
- عضلات اکسترنسیک حلق را نام برده و عمل و عصب آنها را توضیح دهد.
- آناتومی مری و مجاورات و تنگی ها و موارد کلینیکی آنرا توضیح دهد.
- تغذیه شریانی و عصب دهی مری را توضیح دهد.
- بافت شناسی زبان، حلق و مری را بیان کند.
- پرده صفاق و لایه های مختلف آن را توضیح دهد
- عناصر داخل صفاقی و خلف صفاقی را نام ببرد
- مزوها و مزانتر را تعریف کرده و مزوهای عناصر داخل صفاقی را نام برده و توضیح دهد
- گریتر ساک و لسر ساک و رباطهای صفاقی مربوطه را توضیح دهد
- فورامن اپی پیلوئیک (وینسلو) و حدود آنرا توضیح دهد
- نواحی سوپراکولیک و اینفرا کولیک را توضیح دهد
- تفاوتهای حفرات صفاقی مرد وزن و موارد کلینیکی مربوطه را شرح دهد
- فضاهای صفاقی، رباطهای صفاقی، ناودان ها و بن بست های صفاقی و موارد کلینیکی مربوطه را شرح دهد
- انعطاف های صفاقی در کبد و فضاهای صفاقی و موارد کلینیکی مربوطه را شرح دهد.
- فوساها و رسوسوس های دوازدهه، سکوم و کولون سیگموئید را توضیح دهد.
- پوشش صفاقی مثنائه و راست روده و رحم را در مرد وزن توضیح داده و موارد کلینیکی مربوطه را شرح دهد.
- عضله مستقیم شکمی و عمل و عصب آنرا توضیح دهد
- غلاف رکتوس و محتویات آنرا توضیح دهد
- عضله مایل خارجی شکم و عمل و عصب آنرا توضیح دهد
- مشتقات عضله مایل خارجی (رباط اینگوئینال، رباط لاکونار، ستونهای داخلی و خارجی و رباط رفلکسوم) و موارد کلینیکی آنها را توضیح دهد
- عضله مایل داخلی شکم و عمل و عصب آنرا توضیح دهد
- خط قوسی، رباط هسلباخ، تاندون مختلط و عضله کرماستر و رفلکس مربوطه و موارد کلینیکی آنها را توضیح دهد
- عضله عرضی شکم و عضلات جدار خلفی شکم همراه باعمل و عصب آنها توضیح دهد
- اعمال عضلات جدار قدامی و طرفی شکم را توضیح دهد
- آناتومی کانال اینگوئینال و موارد کلینیکی مربوطه را شرح دهد.
- دیواره های شکم و مجرای کشاله ران را توضیح دهد.
- موقعیت معده در حفره شکم را بیان نماید
- ساختمان آناتومیک معده را بیان نماید
- قسمتهای مختلف معده را بیان نماید
- خونرسانی، عصب رسانی، تخلیه لنفاوی معده را بیان نماید
- قسمتهای مختلف روده کوچک را بیان نماید
- ویژگیهای آناتومیک روده کوچک را بیان نماید
- خونرسانی، عصب رسانی، تخلیه لنفاوی روده کوچک را بیان نماید.

تفاوت‌های روده بزرگ و کوچک را بیان نماید
 قسمت‌های روده بزرگ را لیست نمایند.
 ویژگی‌های آناتومیک قسمت‌های مختلف روده بزرگ را بیان نماید
 تفاوت قسمت‌های مختلف روده بزرگ را لیست نمایند.
 موقعیت و مجاورت قسمت‌های مختلف کولون را شرح دهند
 تفاوت‌های روده باریک و روده بزرگ را لیست نمایند.
 شریان‌ها و اعصاب کولون را شرح دهند.
 ویژگی‌های آناتومیک رکتوم و مجرای آنال را بیان نماید
 نکات بالینی مربوط به روده بزرگ و رکتوم را بیان نماید
 خون‌رسانی، عصب‌رسانی، تخلیه لنفاوی روده بزرگ را بیان نماید
 غدد ضمیمه دستگاه گوارش در حفره شکم را بیان نماید
 موقعیت هر کدام از غدد ضمیمه دستگاه گوارش در حفره شکم را بیان نماید
 مجاورت هر کدام از غدد ضمیمه دستگاه گوارش را بیان نماید
 ساختمان آناتومیک کبد را بیان نماید
 ویژگی‌های آناتومیک کیسه صفرا را بیان نماید
 ویژگی‌های آناتومیک پانکراس را بیان نماید
 مجاری صفراوی و ارتباطشان با دوازده را بیان نماید
 خون‌رسانی، عصب‌رسانی، تخلیه لنفاوی کبد، کیسه صفرا و پانکراس را بیان نماید
 ساختمان آناتومیک، خون‌رسانی، عصب‌رسانی، تخلیه لنفاوی طحال را بیان نماید
 تکامل لایه آندودرم را بیان نماید
 تکامل روده قدامی، روده میانی و روده خلفی را بیان نماید
 تکامل مری و ناهنجاری‌های مرتبط با مری را بیان نماید
 تکامل معده و چرخش معده و ناهنجاری‌های تکامل معده را بیان نماید
 تکامل مزانتر، صفاق، چادرینه بزرگ، کبد و پانکراس را توضیح دهد.
 بافت‌شناسی حفره دهانی شامل زبان، کام نرم، کام سخت
 بافت‌شناسی دندان، غدد بزاقی (غده ی بناگوشی، تحت فکی و زیرزبانی)، مری، معده ناحیه ی کاردیا، بنه و پیلور را توضیح دهد.
 بافت‌شناسی روده باریک و بزرگ را توضیح دهد.
 بافت‌شناسی رکتوم و مجرای مقعد را توضیح دهد.
 بافت‌شناسی کبد، کیسه صفرا، طحال و لوزالمعده را شرح دهد.
 تکامل و ساختمان بافت‌شناسی صفاق را بیان نماید.
 آناتومی بالینی، کاربردی و رادیولوژیک را درک کند.

امکانات و مواد آموزشی (Educational Resources)

کتاب، پاورپوینت، فیلم، کاداور، وایت برد، مارکر، پوینتر، کامپیوتر و ویدئو پرژکتور

روش‌ها و فنون آموزشی (Educational Methods / Techniques)

سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث در گروه‌های کوچک، استفاده از مثال‌های بالینی، آموزش عملی

استراتژی آموزشی (Educational Strategy)

آموزش مجازی، سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث در گروه‌های کوچک، استفاده از مثال‌های بالینی، آموزش عملی
 حوزه شناختی: یادگیری مشارکتی، یادگیری با انجام پروژه و بحث گروهی
 حوزه روانی-حرکتی: نمایش (Demonstration)، فیلم، کاداور

مقررات کلاسی، تکالیف و تجارب یادگیری (Rules / Assignments / Learning experiences)

- حضور به موقع در کلاس درس
- مشارکت در فعالیت های کلاسی (پرسش و پاسخ، کوئیز)
- انجام تکالیف (یافتن پاسخ برای پرسش های ارائه شده در کلاس)

ارزیابی دانشجو (Student Assessment)

آزمون این دوره، شامل ترکیبی از پیش آزمون، آزمون شفاهی کلاسی، آزمونهای *Formative* و *Summative* خواهد بود:

نمره	آیتم
۲	پرسش و پاسخ درون کلاسی
-	آزمون میان ترم
۱۶	آزمون پایان ترم (تشریحی، کوتاه پاسخ و چهارگزینه ای، جورکردنی)
۲	مشارکت در بحث گروهی حضور و غیاب
۲۰	مجموع نمره

رفرنس و منابع آموزشی (References)

1. Richard. S. Snell. *Clinical Anatomy. Latest ed.*
2. Gary's for Medical Students.
3. Junqueira's *Basic Histology: Text and Atlas. Latest ed.*
4. Longman's *Medical Embryology. Latest ed.*

جدول زمان بندی درس (Schedule): چهارشنبه هر هفته از ساعت ۸:۳۰ لغایت ۱۰:۳۰

موضوع / محتوای درسی	تاریخ برگزاری کلاس	جلسه / هفته
ساختار آناتومیک فضای دهان و عناصر آن و مجاورات مهم بالینی آن	۱۴۰۲/۱۲/۲	۱
ساختار آناتومیک فضای حلق، مری و مجاورات مهم بالینی آن	۱۴۰۲/۱۲/۹	۲
ساختار آناتومیک صفاق، حفره صفاقی و مشتقات صفاق	۱۴۰۲/۱۲/۱۶	۳
ساختار آناتومیک جدار قدامی شکم (عضلات، عروق و اعصاب مربوطه) و کانال اینگوینال	۱۴۰۲/۱۲/۲۳	۴
ساختار آناتومیک، موقعیت، مجاورات، عصب دهی و خونرسانی معده و روده باریک	۱۴۰۳/۲/۵	۵
ساختار آناتومیک، موقعیت، مجاورات، عصب دهی و خونرسانی ادامه روده باریک و روده بزرگ	۱۴۰۳/۲/۱۲	۶
ساختار آناتومیک، موقعیت، مجاورات، عصب دهی و خونرسانی ضمامم لوله گوارش	۱۴۰۳/۲/۱۹	۷
ساختار آناتومیک، موقعیت، مجاورات، عصب دهی و خونرسانی ضمامم لوله گوارش	۱۴۰۳/۲/۲۶	۸
آشناسی با تکامل سیستم گوارش	۱۴۰۳/۳/۲	۹
آشناسی با تکامل سیستم گوارش	۱۴۰۳/۳/۲	۱۰
آشنایی با بافت شناسی سیستم گوارش		۱۱
آشنایی با بافت شناسی سیستم گوارش		۱۲